

30. 11. 2013 Spiser de også spaghetti i Himlen?

"Henny, sig mig. Spiser de også spaghetti i Himlen? For så skal mor også smage. Hun elskede at lave spaghetti. Her, mor, det er til dig".

Jeppe på fem tegner lange spaghattier, som han lader en smilende mor fange med sin gaffel.

Han og storesøster Alberte på ni sidder hos mig og laver billeder af mor og det sted, de tror, mor er nu.

Vi taler om, at vi jo ikke helt kan vide, om mor spiser spaghetti i den himmel, som Jeppe har tegnet mor i.

Men det tror vi, hun gør, og måske tager hun et spil kort med farfar deroppe?

"På mit billede skal der også være juletræ og gaver," siger Alberte.

"For så er det som om, mor er lidt med til jul alligevel. Som om, hun hjælper os med at huske det hele. Og så ved jeg, hun vil sige, vi skal løbe rundt i hele huset og synge: Nu er det jul igen. Det gjorde vi altid."

"Mor ville også sige til mig, at hun elsker mig. Det gjorde hun tit."

Jeppe farver det store morhjerte rødt og skriver: J og M heri.

Døden er et af livets grundvilkår. Et grundvilkår, som altid indtræffer for tidligt, når et barn mister et menneske, det holder af.

Når et barn mister, eller hvis forældre, søskende eller andre nære er alvorligt syge, bliver alting anderledes. At miste et elsket menneske eller leve med alvorlig sygdom gør, at barnet får en anden historie end den, det havde håbet på og drømt om.

Det river barnet ud af hverdagen og ændrer den totalt.

Vi kan - hvor gerne vi end ville - ikke beskytte barnet mod den smerte, det er at miste noget betydningsfuldt.

Men som barnets voksne kan vi stå det bi i en vanskelig tid.

Vi kan tage dets sorg alvorligt og give det accept, tryghed og mulighed for, at det tør udtrykke det, der smerter og det, det savner.

At være sammen med barnet, at lade det være med i de voksnes fællesskab, at rumme og hjælpe det med at bære minderne om afdøde med sig i det liv, det skal leve fremover.

Børn reagerer forskelligt, når de mister.

Nogle børn græder, skriger, sparker, slår. Andre bliver indadvendte. Her er det vigtigt at være opmærksom på, at det barn, som tilsyneladende ikke reagerer, kan have det lige så svært som det barn, der reagerer med vrede eller gråd.

Når barnet efter en tid begynder at forstå, at afdøde ikke kommer tilbage, kan fortvivlelsen blive stærkere. Nogle børn bliver utrygge og kan være bange for at være hjemmefra, bange for at falde i søvn og for mørke.

Forskellige hændelser kan også fremkalde reaktioner. Eksempelvis kan en død fugl på vejen gøre det tydeligt, at far virkelig er død og kan fremkalde næsten voldsommere reaktioner, end da mor døde.

Fødselsdage, højtider og andre fester er dage, som er ekstra svære, fordi barnet mærker fraværet af afdøde særligt meget.

For hvem skal nu synge fødselsdagssang og bage boller?

Hvem skal jeg købe konfirmationstøj sammen med?

Hvad skal vi lave på mors fødselsdag, når hun er død?

Hvem skal jeg nu spille fodbold med, for far var altså min allerbedste ven?

Hvordan skal vi holde jul?

Julen, ja. En tid hvor, børn og andre mennesker ikke blot mærker glæden, men også sorgen og savnet ekstra stærkt.

De to dejlige børn, Jeppe og Alberte ved, at de aldrig nogensinde skal glemme mor, for det vil ikke give mening at glemme eller "komme over" at have elsket og være elsket.

Og de to kan minde mig og os alle om nødvendigheden og vigtigheden af at have den eller dem, vi har mistet med os i det liv, der skal leves nu og fremover.

Til at vi får talt sammen om personen - også i julen.

Om hvad personen sagde og gjorde, og hvad personen betød for os.

Hvad vedkommende ville ønske for os.

Tænde et lys og evt. tage barnet med på kirkegården.

Hjemme omkring mit eget julebord kan der eksempelvis ikke blive jul, før jeg for mig ser min far, som han sad glad og stolt over sin familie for bordenden af det smukke julebord og højlydt frydede sig derved.

Skal børn med til begravelse? Hvordan støtter vi barnet i dets sorg, når vi også selv er kede af det?

Dette skriver jeg om i min næste klumme.